

paquistanès apallissat per tres joves anglesos. L'únic motiu va ser el seu origen ètnic; les conseqüències, la paràlisi irreversible del taxista. L'abús racial en missatges deixats al contestador de diverses entitats culturals i religioses musulmanes a Birmingham, el trencament dels vidres de restaurants i botigues portades per musulmans en diversos indrets del Regne Unit, palesen aquesta renovada crispació que envierina certs sectors de la societat.

L'11-S també ha servit per a atorgar nous arguments als qui defensen la necessitat d'una ciutadania culturalment homogènia i que s'identifiqui amb el país. A hores d'ara sembla imposar-se la necessitat de limitar la tolerància i de calcular el grau de diversitat que un estat nació pot consentir en el seu si. L'estat nació necessita i exigeix la lleialtat dels seus ciutadans, però, com sempre en situacions crítiques com l'actual, cal filar molt prim per tal d'evitar la transformació d'una explosió de patriotisme en pur racisme. No sigui que en alguna ocasió, sota el pretext de lluitar en contra de possibles terroristes i de preservar la cohesió social, s'amagui l'odi als diferents i l'excusa per a eliminar-los.

L'estat nació democràtic ha d'esforçar-se per bastir un conjunt de valors compartits que permetin la cohesió social des del respecte mutu i el diàleg. Imposar un seguit de valors seleccionats per una minoria amb la finalitat d'excloure'n els qui no hi combreguen equival a crear mecanismes d'exclusió segmentadors de la societat.

Lligat amb el debat sobre la viabilitat i els límits del multiculturalisme s'imposa l'alarma d'un estat que descobreix que alguns dels seus ciutadans tenen lleialtats alienes. Pen-

sem en el cas britànic ja mencionat però recordem també que entre els detinguts que feien costat als talibans hi ha dos ciutadans nord-americans que han estat traslladats a presons en el territori dels EUA i no a la base de Guantánamo com la resta. Al Regne Unit, amb una comunitat musulmana de dos milions de persones, el ministre d'Interior, David Blunkett, no ha dubtat a proposar la introducció de "classes de ciutadania", exigir que els nous immigrants parlin anglès (un nombre important d'immigrants, sobretot dones educades a l'interior de les seves comunitats, no el parlen), i que estiguin disposats a jurar lleialtat a l'estat, seguint el model dels EUA o el Canadà. Tot i això, Blunkett afirma: "No existeix una contradicció entre mantenir una identitat cultural distinta i la identificació amb el Regne Unit" (*The Guardian*, 12 de desembre del 2001, pàgina 4).

Tant la necessitat de posar límits al multiculturalisme com la necessitat d'exigir la lleialtat dels ciutadans s'han d'emmarcar en un enfortiment del nacionalisme d'estat (alguns en diran patriotisme) que, com tot nacionalisme, pot definir-se com a democràtic o no. És previsible que en les democràcies occidentals aquest nacionalisme d'estat prengui un caire democràtic. Amb tot, però, la qüestió és quina actitud adoptarà aquest nacionalisme democràtic envers els també nacionalismes democràtics de les nacions sense estat. La qüestió roman oberta.

Montserrat Guibernau

*Professora de Ciència Política a l'Open University (UK)
i professora visitant a la London School of Economics*

Els drets humans no són el problema

Al cap de poc dels atemptats, molts analistes valoraven què i qui havia perdut i què i qui havia guanyat amb la crisi mundial post-11 de setembre. Un any més tard, ho veiem ben clar: els drets humans són els que n'han sortit més malparats. No solament van sortir derrotats el dia dels sagnants atemptats, o durant els bombardejos sobre l'Afganistan, sinó que gairebé a diari han patit investides i retallades brutals.

En aspectes com la immigració hem patit un gravíssim retrocés. Plantejaments discriminatoris que fa un parell d'anys es defensaven tan sols des de perspectives xenòfobes o d'extrema dreta ara són assumits, sense cap angúnia, per tota mena de partits, líders d'opinió i governs. A més, la difusió de

l'arquetip del "terrorista islàmic" ha permès estendre la sospita absoluta sobre milions de persones arreu del món. Als EUA centenars de ciutadans s'han passat mesos detinguts sense cap acusació formal ni càrrecs, sense que se n'informés degudament la família, sense cap prova que demostrés la seva vinculació amb els atemptats, etc. Tan sols perquè eren immigrants! Però a la "civilitzada" Europa no ens esstem de res: des de la Conferència Mundial sobre la Sida celebrada fa un parell de mesos a Barcelona, a la recent Conferència Internacional de la War Resisters International (WRI) celebrada a Dublín fa pocs dies, passant pel Fòrum Mundial de la Societat Civil que tingué lloc a Ginebra a fi-

nals de juliol, s'ha pogut veure la mateixa trista i ridícula pel·lícula: centenars de persones vingudes de països africans i asiàtics no van poder entrar-hi perquè els respectius governs europeus ho van impedir.

Durant tot aquest darrer any, molts governs han aprovat reformes legislatives, jurídiques, etc., que es caracteritzaven per retallar substancialment els drets i les llibertats individuals i per incrementar les mesures de caràcter repressiu. Totes s'han emprès sota la premissa de lluitar contra el terrorisme i no han despertat gaire crítica ni oposició.

El president nord-americà ja va donar, en el seu moment, les pistes de la nova croada antiterrorista: es tractava d'una lluita del bé contra el mal on no hi cabien dissidències: "O esteu amb mi o esteu contra mi." Segons aquest criteri, els atacs terroristes van ser possibles per l'existència d'uns folls sanguinaris i per haver abaixat la guàrdia en la defensa del país. Per tant, calia lluitar frontalment contra el terrorisme (sense massa miraments ni angúnies) i calia invertir encara més en defensa. No hi ha hagut voluntat, capacitat o espai per a res més: cap reflexió sobre l'existència d'una cultura de violència ben arrelada i escampada per tot el planeta; cap reflexió sobre la percepció de marginació cultural i política que el món àrab i musulmà té respecte als principals poders mundials; cap reflexió sobre les mancances estructurals i institucionals que impedeixen governar, de forma adequada i més democràticament, el món i les seves tensions.

Diversos estats i governs, a més, han aprofitat la paranoia antiterrorista per "solucionar" de forma expeditiva els seus conflictes polítics i socials: les darreres actuacions d'Israel a Palestina o de Rússia a Txetxènia —per posar només uns exemples—, en són una bona mostra. (També a l'estat espanyol, en un altre nivell, n'hem patit els efectes: il·legalització de Batasuna per llei, criminalització del nacionalisme basc democràtic, etc.)

Malauradament, doncs, les "llicions" que s'han tret de la crisi mundial generada pels atemptats de l'11-S no solament són simplistes sinó que, a més, proposen solucions que incrementen el problema:

—En lloc de deslegitimar i avançar cap a la superació progressiva de la cultura de la violència com a forma de resoldre els conflictes, els principals poders polítics del món aposten per re-

“La paranoia antiterrorista ha estat aprofitada per ‘solucionar’ conflictes”

forçar-la, legitimar-la i presentar-la com a model i exemple (guerra a l'Afganistan, amenaces de guerra a l'Iraq, increment espectacular de la despesa militar, etc.).

—En lloc de tendir cap a la correcció dels brutals nivells de desigualtat social i econòmica, de marginació cultural i religiosa o de desigual accés de pobles i cultures al poder polític global, s'aposta per incrementar-los (en cap de les cime-

res mundials posteriors a l'11-S s'han pres mesures serioses contra la pobresa, per exemple).

—En lloc d'enfortir les institucions multilaterals, tot democratitzant-les i dotant-les de recursos, els principals països del món cada cop les marginen i ridiculitzen més. Sense anar més lluny, les Nacions Unides han representat un paper insignificant en aquesta crisi.

—En lloc de consolidar acords globals de protecció dels drets humans, el principal país del món es dedica a boicotejar-los públicament i descarada, davant la passivitat o complicitat de la resta de països: si aquest passat mes de juliol, després d'una llarga cursa d'obstacles i travetes, entrava en funcionament el Tribunal Penal Internacional (TPI), al cap de dos mesos els EUA ja han aconseguit de signar acords bilate-

V CICLE DE CANTAUTORS 2002

Burjassot

JUAN PERRO

20 setembre

LUIS E. AUTE

28 setembre

ALEX UBAGO

4 octubre

22,30h - Anfiteatre de la Casa de Cultura de Burjassot

2002

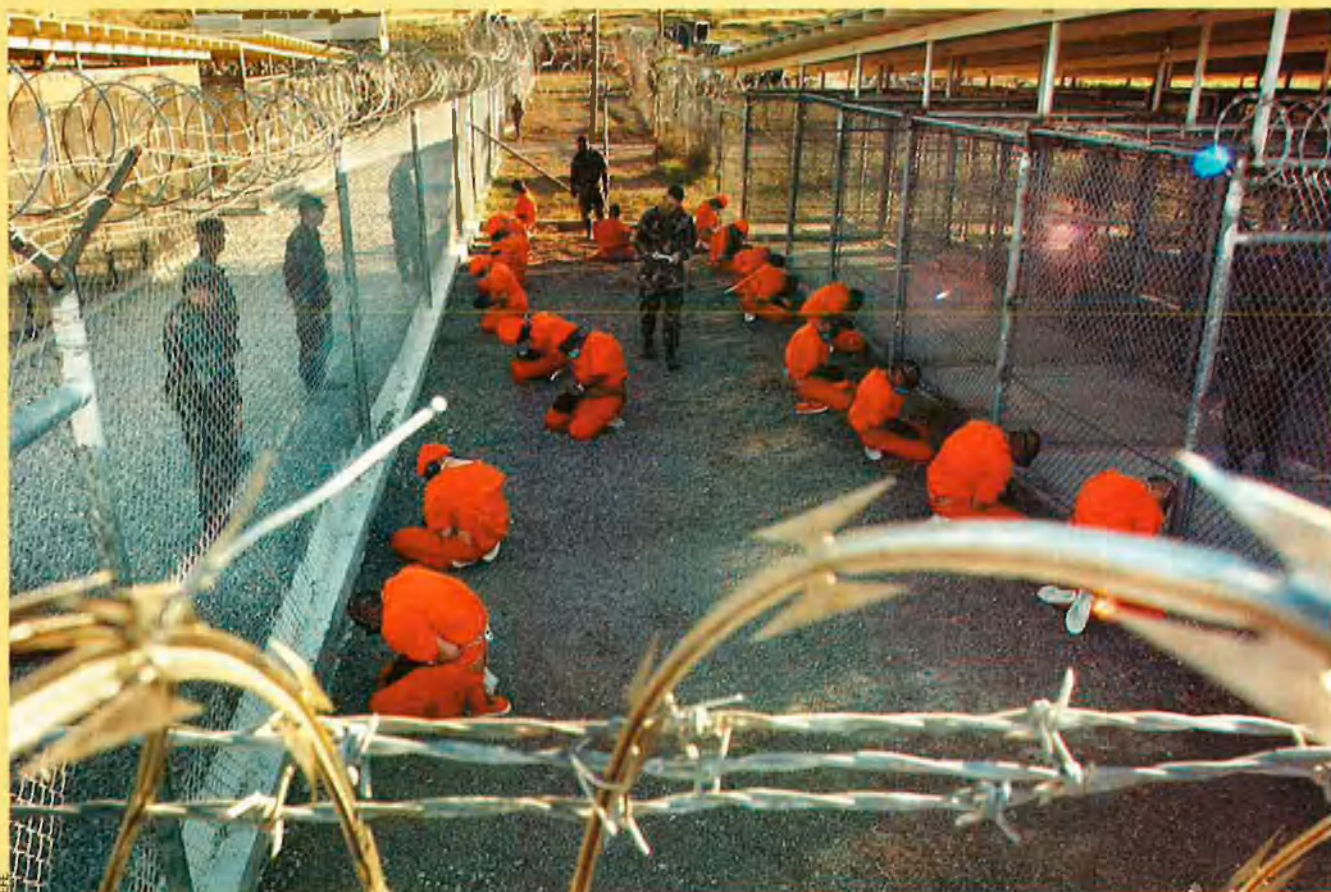
informació: 96 316 06 30/31

DESA MANTENEDOR

servicinas.com

Ajuntament de Burjassot

Cultura i Juventut

als amb diversos països, segons els quals aquests països es comprometen a garantir la immunitat dels soldats nord-americans i a no dur-los davant el TPI. És a dir: el país amb major presència de militars fora del seu territori quedarà pràcticament blindat a les crítiques o condemnes per l'actuació dels seus soldats.

La paradoxa és prou dramàtica: l'obsessió per la defensa i la seguretat que circula per tot arreu pot incrementar notablement la inseguretat del nostre planeta. Davant d'aquesta situació, només resta dir allò que, tot i ser obvi, avui dia

sembla gairebé subversiu: els drets humans no són un problema per a la seguretat, en són la garantia! Sens dubte, avançar cap a un món just, en pau i equilibrat, no és fàcil ni ens assegura res. Però pretendre que el món avui, amb les actuals premisses ideològiques, polítiques i estructurals que el caracteritzen, és un espai segur i sòlid, és pura ingenuïtat o greu irresponsabilitat.

Jordi Armadans

Polític i director de la Fundació per la Pau

Cines Babel
Cines Albatros

CINES BABEL

LA CURVA DE LA FELICIDAD

Amb Sergi López

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS:
3,61€ tota la setmana
(cal acompanyar justificant de pagament)

Si ets lector d'EL TEMPS:
3,61 € de dilluns a dijous

Vicente Sancho Tello, 10. VALÈNCIA

